

KADONNEEN KAPISTUKSEN JÄLJILLÄ LUOSTARINMÄELLÄ

-TEHTÄVÄPAKETTI

Opettajalle

Kadonneen kapistuksen jäljillä -videon myötä tutustutaan Luostarinmäen 1800-luvun ympäristöön ja elämään seikkailullisella otteella. Materiaali on suunniteltu alakoulujen oppilaille, erityisesti 4. luokkalaisille. Paketti sopii etenkin historian opetuksen tueksi, ja videon avulla voi käsitellä mm. entisajan asumiseen, arkisiin askareisiin, kaupunkielämään, pukeutumiseen sekä ammatteihin liittyviä teemoja.

Video löytyy YouTubesta: <https://www.youtube.com/watch?v=lmz5qBUMmZQ>

Vinkkejä:

- Videossa on pohdinta-/monivalintatehtäviä, joiden kohdalla videon voi tauottaa miettimisen ajaksi. Vastaus seuraa videolla heti kysymyksen perässä.
- Tästä materiaalista löytyy lisäksi kysymyksiä, joita voidaan käydä läpi videon jälkeen mieleenpalauttamisen ja keskustelun apuna. Vastaukset kysymyksiin löytyvät tämän materiaalin lopusta.
- Video voidaan katsoa ja kysymyksiä pohtia luokassa yhteisesti tai kotitehtävänä.

Videoon liittyviä pohdintakysymyksiä:

1. Millainen kaupunki Turku oli 1800-luvun alussa?
2. Millaiset olivat miesten ja naisten arkivaatteet? Milloin niitä käytettiin?
3. Mitä tarkoitettiin pyhävaatteilla? Millaiset olivat naisten ja miesten pyhävaatteet?
4. Missä Matti työskentelee?
5. Minkä ikäisenä ryhdyttiin käsityöläismestarin oppipojaksi?
6. Miten käsityöläismestari erosi oppipojista ja kisälleistä?
7. Mitä kuparisevät valmistivat?
8. Mitä kirjanpainaja tekee irtokirjaimilla?
9. Mitä kirjapainossa valmistetaan?
10. Miten kuvia tehdään?
11. Miksi postin kilvessä on torven kuva?
12. Mitä postineiti tekee postikonttorissa?
13. Miten postia lähetettiin ja vastaanotettiin ennen?
14. Mitä Turussa tapahtui vuonna 1827?
15. Miten tulipaloja sammutettiin? Miten tulipaloihin varauduttiin?
16. Millaisia esineitä savenvalaja valmistaa?
17. Mikä on höökari? Mitä höökari tekee?
18. Mikä on truutti? Mihin truuttia käytettiin?
19. Millaisia kotitöitä naiset tekivät, kun miehet olivat talon ulkopuolella töissä?
20. Mitä käsikivillä tehdään?

Vastaukset pohdintakysymyksiin:

1. Turku oli lyhyen aikaa Suomen pääkaupunki 1800-luvun alussa. Rikkaat ja varakkaat ihmiset asuivat kaupungin keskustassa. Luostarinmäki sijaitsi kaupungin laidalla, alueella elettiin maalaismaista ja omavaraista elämää.
2. Arkivaatteita käytettiin töitä tehtäessä. Naisilla arkiasuun kuului paita, sekä hame. Hametta suojaa esiliina. Hiukset suojattiin huivilla. Miehillä arkiasuun kuului paita, housut ja lakki.
3. Pyhäasulla tarkoitettiin hienompia vaatteita. Naisilla pyhäasuun kuului liivi, huivi, sekä hame, jota suojataan esiliinalla. Päähineenä naisilla on tykkimyssy. Miehillä pyhäasuun kuului valkoinen paita, liivi ja lakki.
4. Matti työskentelee kisällinä kupariseppän verstaassa.
5. Pojat ryhtyivät oppipojiksi n.14-vuotiaina.
6. Vasta käsityöläismestari sai perustaa oman käsityöverstaan.
7. Erilaisia kotitaloudessa tarvittavia esineitä, kuten ämpäreitä, pannuja ja kattiloita.
8. Irtokirjaimista muodostetaan sanoja, joita kirjanpainaja painaa painokoneella.
9. Erilaisia painotuotteita kuten ABC-kirjoja, lehtiä ja postikortteja.
10. Kuva kaiverretaan puiselle alustalle, maalataan ja painetaan painokoneella.
11. Ennen vanhaan postia kuljettivat postitalonpojat. Postipojat soittivat torvia lähestyessään seuraavan postipojan aluetta.
12. Postikonttorissa postineiti vastaanottaa, punnitsee, leimaa ja lähettää postia eteenpäin.
13. Lähetettävä posti piti tuoda postikonttoriin ja saapunut posti piti hakea aina postikonttorista. Postia kuljetettiin harvoin, vain pari kertaa viikossa.
14. Vuonna 1827 Turussa riehui suuri tulipalo, Turun palo.
15. Tulipaloja sammutettiin palovaunuilla, joita veti hevonen. Kärryssä oli vesipumppu. Myös nahkaämpäreitä käytettiin palon sammuttamiseen. Talojen seinustalta täytyi löytyä tikapuut ja talonomistajan täytyi omistaa palohaka, joilla palavia kattorakenteita voitiin purkaa. Piholla pidettiin vesitynnyreitä, joiden vesi oli tärkeää tulipalon varalta.
16. Savenvalaja valmisti erilaisia astioita kuten mm. kulhoja, mukeja, pulloja. Lisäksi hän teki myös mm. kynttilänjalkoja ja kukkopillejä.
17. Höökari tarkoitti kauppiasta, joka esimerkiksi Luostarinmäellä möi kaikenlaista ruoka- ja pientavaraa, mitä alueen asukkaat tarvitsivat.
18. Truutti tarkoitti pientä paperista pakkausta, johon pienet ostokset kuten esimerkiksi napit ja kahvi voitiin kääriä.
19. Vaatekankaiden kutominen, vedenkanto, ruuanvalmistus...
20. Käsikivillä jauhettiin viljasta jauhoja. Jauhoista voitiin valmistaa esimerkiksi puuroa ja ruisleipää.